

MILJÖGUIDE

FÖR SPECIALFÖRENINGAR
VID ÅBO AKADEMI



INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förord2
1. Inledning3
2. Evenemang.	4
2.1 Tips för roliga och miljövänliga evenemang	4
3. Material.5
3.1 Minska användningen av engångskärl och material5
4. Mat7
4.1 Uppskatta matmängd för sitzar7
4.2 Våga satsa på inhemska, lokala, hållbara och växtbaserade produkter .7	
4.3 Recept och receptsidor	8
5. Avfallssortering.	9
6. Resursanvändning	11
7. Specialföreningens miljöplan	12
7.1 Vad innebär miljöplanen?	12
7.2 Tips på vad som kan ingå i miljöplanen.	12
8. Sammanfattning och kontaktuppgifter	13
8.1 Vid frågor	13
8.2 Mera info.	14

FÖRORD

Målet med denna guide är att vägleda och vara till hjälp för föreningar vid Åbo Akademi kring en miljövänlig verksamhet. Vi vill hjälpa föreningar att uppnå ett hållbart tankesätt för en trevlig studiemiljö. Att beakta miljöaspekter och hållbarhet är dessutom ekonomiskt lönsamt.

Vi understöder Åbo Akademis mål av ett koldioxid neutralt Universitet före 2030. Guiden har utformats av Miljöutskottet vid ÅAS (2020) enligt ÅAS miljöplan. Detta är första upplagan av Miljöguiden.

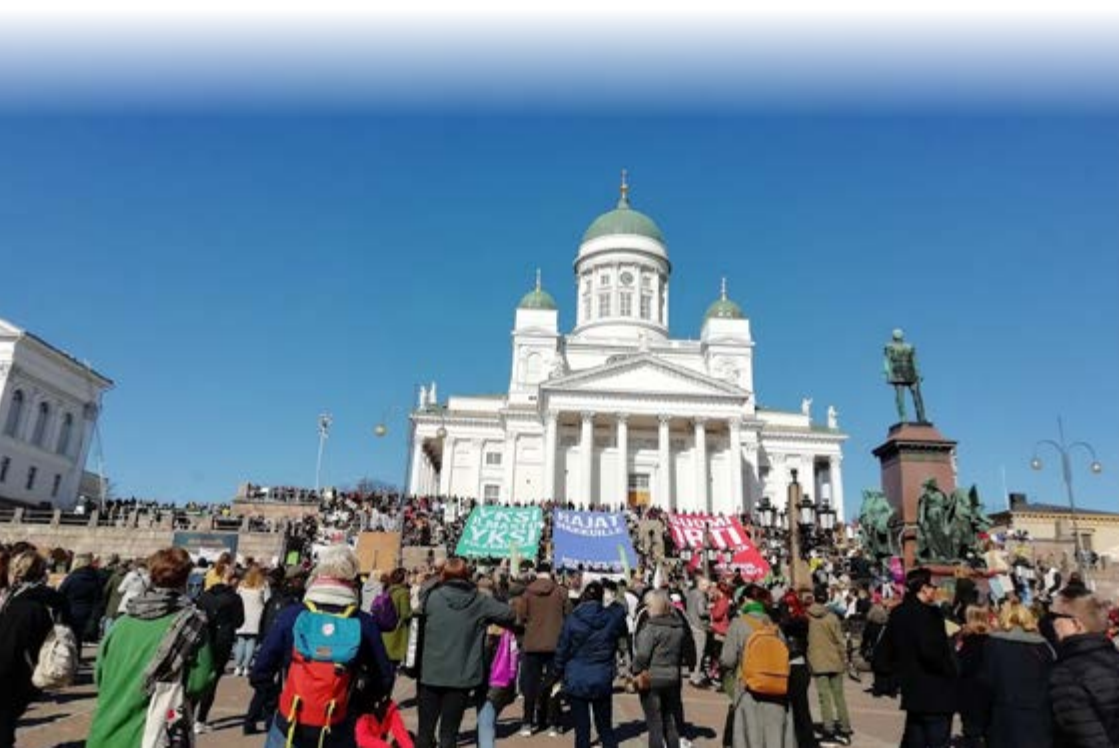


1. INLEDNING

Det finns många sätt för föreningar att bidra till en mer hållbar studiemiljö och denna guide vill uppmuntra till dem. Det rekommenderas att ha en miljöansvarig inom föreningen som beaktar miljöaspekterna vid olika verksamheter, hen kan således använda sig av denna guide som en handbok under verksamhetsperioden. Att ha en miljöansvarig behöver alltså inte vara en ny post, utan en befintlig inom styrelsen kan ta ansvaret.

Åbo Akademis strategiplan för 2021-2030 innefattar bl.a. att uppnå ett koldioxidneutralt universitet år 2030. ÅA vill aktivt bidra till att förverkliga FN:s hållbarhetsmål för 2030 genom att bl.a. satsa på forskning inom "teknologi för en hållbar framtid" i samarbete med Åbo Universitet. Åbo Akademi tänker också göra en kraftig minskning av miljöbelastning samt ha mera miljöhänsyn.

ÅAS stöder också Åbo stads ambitiösa mål att bli kolneutral från och med år 2029 och Vasa stads mål om en kolneutral stad från och med 2035.



2. EVENEMANG

Stora som små evenemang är en viktig del av studielivet och därför också ett viktigt sätt att påverka! Genom att noga planera t.ex. vad som behövs för en sitz kan ni både minska mängden avfall och spara resurser och pengar. Det kan handla om att bättre uppskatta mängden mat (punkt 4), minska mängden engångsprodukter (punkt 3), eller återanvända och låna material eller teman (punkt 6). Det kan också löna sig att på förhand ha en plan på hur avfallssorteringen ska gå till under evenemanget och ha koll på var det finns insamlingspunkter för avfall (punkt 5).

2.1 TIPS FÖR ROLIGA OCH MILJÖVÄNLIGA EVENEMANG

- Upptäck naturen nära din studiestad! Att vandra tillsammans är ett mysigt sätt att umgås och en bra möjlighet att pausa från studierna och slappna av.
 - **Vasas** naturstigar: Molnträsket, Kuni vandringsled, Öjens vandringsled, Iskmo-Jungsund, Björkö, Sommarö
 - **Åbos** naturstigar: Pomponrahka, Kurjenrahka, Runsala, Pohtionvuori i Pikis, Katrinedal, Runosbacken, Hirvensalo
- Låt intäkterna för ert evenemanget gå till skydd för naturen, t.ex. Håll Skärgården Ren (<https://www.hallskargardenren.fi/sv>) eller Finlands Naturskyddsförbund (<https://www.sll.fi/sv/>).
- Samarbeta med Håll Skärgården Ren och plocka skräp i stadsmiljön.
- Ifall ni ordnar resor eller exkursioner, välj resmål dit ni kan ta tåg istället för flyg.
- Ordna en klädbyttardag där alla får ta med sina egna klädesplagg de vill bli av med för att sedan byta med varann. Kul, miljövänligt och kostar ingenting!
- Ordna ett loppis för era medlemmar med kläder eller annat, eller varför inte samarbeta med ett par andra föreningar också.

3. MATERIAL

I den här delen av miljöguiden får din studerandeförening tips om hur material kan användas på ett hållbart och enkelt sätt. Material kan införskaffas exempelvis från loppisar. Ta med dina föreningsvänner på en loppistur och bevara naturen!

3.1 MINSKA ANVÄNDNINGEN AV ENGÅNGSKÄRL OCH MATERIAL

- Köp egna kärl, bestick, glas etc.
 - Ifall nya kärl/material behövs införskaffas rekommenderar vi att köpa det second hand.
 - Köp begagnat i **Åbo**: Ekotori, Kontti, Maanantaimarket, UFF, Dirty Hippies, Merkitys Secondhand
 - Köp begagnat i **Vasa**: Röda Korsets loppis, Minimossen, Comboliina
 - Använd tori.fi, Facebook marketplace/loppisgrupper
 - Ordna en 'bytesdag' med köksmaterial, kläder och dylikt
 - För att undvika onödiga köp lönar det sig att ha en grundlig inventering av föreningens förråd, t.ex. vid byte av styrelse.



- Hyr kärl, bestick, glas etc.
 - **Åbo:** Möjlighet att hyra kärl från Kåren eller andra föreningar som redan skaffat en servis
 - **Vasa:** Möjlighet att hyra kastruller etc. från Gastro (ämnesförening för huslig ekonomi- lärarstuderande)
 - Se om det är möjligt att hyra från lokalen där evenemanget ordnas
 - Finns möjlighet att söka projektmedel från ÅAS
 - Kolla situation under våren då det lediganslås
 - Uppmuntra medlemmar att ta med egen kaffekopp till ert kansli



4. MAT

Mat är en del av allas vardag. Att välja hållbar och säsongsbetonad mat är ett enkelt sätt att minska på klimatavtrycket. Ta gärna del av länkarna: de innehåller tips på hållbar och säsongsbetonad mat, enkla och goda matrecept och mat-tjänster som minskar på matsvinn.

4.1 UPPSKATTA MATMÄNGD FÖR SITZAR

- Mängd uppskattning mat per pers för sitsar
- <https://www.saasyoda.fi/>
- <https://www.ruokatieto.fi/>
- Låt medlemmar ta hem mat som blir över

4.2 VÅGA SATSA PÅ INHEMSKA, LOKALA, HÅLLBARA OCH VÄXTBASERADE PRODUKTER

- Säsongsbetonat
 - Webb sida: <https://www.aktavara.org/sasongsguiden>
 - http://sasongsmat.nu/ssm/Ravaror_i_sasong_just_nu
- Ekologiskt
 - Ekologiska produkter är bra för människan och miljön, då det bl.a. minskar mängden bekämpningsmedel som används i produktionen. En minskad mängd bekämpningsmedel främjar den biologiska mångfalden och håller naturen och vattendragen rena.
 - Ekologiska märkningar: Nordiska svanen, EU ecolabel, luomu och EU:s ekologotyp
 - Varor som lönar sig att köpa eko: kaffe, bananer, vindruvor, mejeriprodukter, kött och potatis (enligt Naturskyddsföreningen)

- Matprodukter från nätet med utgångna försäljningsdatum
 - Fiksuruoka: <https://www.fiksuruoka.fi>
 - Matsmart: <https://www.matsmart.fi>
 - ResQ-app (rädda mat från att slängas, goda och billiga matportioner, beställ och hämta själv)

4.3 RECEPT OCH RECEPTSIDOR

- Alla “@” konton hittas vid <https://www.instagram.com/>
- Vegansk matlåda: [@veganskmatlada](https://www.instagram.com/veganskmatlada)
- Vegansk matblogg: <https://chocochili.net/>, [@chocochili](https://www.instagram.com/chocochili)
- Portionen under tian: <https://undertian.com> , [@portionenundertian](https://www.instagram.com/portionenundertian)
- Vegaanihaaste (på finska): <https://vegaanihaaste.fi/reseptit>
- Hitta veganska produkter: <http://www.vegaanituotteet.net/>



5. AVFALLSSORTERING

Varför är det viktigt att sortera? Att sortera är att spara energi. I det brännbara avfallet drar bioavfall ner på energivärdet i förbränningsprocessen, men om det sorteras kan det användas som råvara för kompostjord och biogas.

- Vad lönar sig att sortera
 - Pant, Metall, glas, batterier, paff, plast, bioavfall
 - Elektronikskrot kan föras till vissa större butiker.
 - Är du osäker på vad du ska sortera vart i **Österbotten?**
<https://www.stormossen.fi/sv/avfall-a-o/>
 - Är du osäker på vad du ska sortera vart i **Egentliga Finland?**
<https://www.lsjh.fi/sv/radgivning/abc/>
- Kartläggning av sorteringsmöjligheter(!)
 - **Åbo:** bioavfall, brännbart avfall, metal, glas, papper, kartong, plast,
 - **Vasa:** bioavfall, glas, metall, batterier, papper, kartong, plast, brännbart avfall
 - Karta med ekopunkter hela Finland: <https://rinkiin.fi/kotitalouksille/rinki-ekopisteet>
- **Åbos** Akademikvarter:
 - ASA, Arken, Axelia, Gadolinia – i aulor finns kärl för returpapper och ett kärl för småbatterier
 - ASA, Arken, Axelia – allt annat finns också men tyvärr bakom låsta dörrar.
 - Gadolinia/ övre gården: kärl för brännbart avfall, papp, glas, metall
 - Gadolinia/ nedre gården (i “triangeln” Gado–Theologicum–Huvudbibban): brännbart, papp, returpapper
 - Gården mellan Sibbe–Tryckerihuset–Domvillan: glas, brännbart, metall, bio, småbatteri, papp, returpapper

- Gripen: personalen har sorteringsmöjlighet i kafferummen och en pappersinsamlingslåda.
- Geologicum, Geohuset: Sorteringsmöjligheter i kafferummen
- **Vasas** Akademikvarter:
 - Restaurang Alexander och Café Ann-Mari har sina egna sorteringskärl. Enskilda rum som t.ex. bildkonstsalen och slöjdutrymmen har egna sorteringskärl. Pappersinsamling finns vid printrarna. Batterier kan lämnas till vaktmästeriet som i övrigt också hjälper till med sortering.



6. RESURSANVÄNDNING

I nuläget används naturliga resurser på ett icke-hållbart sätt, men hur kan man påverka detta?

En bra start att är minska på onödig konsumtion som förhindrar att avfall uppstår från första början och att försöka öka livslängden på materialet genom återanvändning.

Före en investering kan man gå igenom listan nedan för att förhindra att onödigt konsumerande uppstår och därmed minska på avfall.

- 1.** Sträva efter att använda det man redan har (inventering nödvändig)
- 2.** Dela eller byt (t.ex. låna av andra föreningar)
- 3.** Köp andra hand (loppis osv.)
- 4.** Gör själv (ex. rekvisita)
- 5.** Köp nytt enbart när det är nödvändigt
 - Återanvändning av material som annars skulle kastas, var kreativ!
 - (t.ex. upprepa samma koncept/tema flera år med samma material)
 - Tema material vid sitsar (ex. Jul tema..)
 - Blir ekonomiskt lönsamt
 - Investera i hållbart material som håller längre.

7. SPECIALFÖRENINGENS MILJÖPLAN

7.1 VAD INNEBÄR MILJÖPLANEN?

Föreningen kan skapa en egen miljöplan i syfte att fastställa riktlinjer för att i sin verksamhet ta hänsyn till eller uppmärksamma miljön. Miljöplanens riktlinjer och målsättningar ska vägleda styrelsen i de beslut som fattas och i den verksamhet som ordnas för föreningens medlemmar eller i föreningens lokaler. Miljöplanen är även en av faktorerna som inverkar på specialföreningsstödet eller projektmedel som ÅAS delar ut. En miljöplan höjer poängsumman i ansökningen, vilket i sin tur inverkar på stödets belopp.

7.2 TIPS PÅ VAD SOM KAN INGÅ I MILJÖPLANEN

- Föreningen ska sträva efter att välja de mest miljövänliga alternativen
- Denna miljöguide kan fungera som bas för utformningen av föreningens miljöplan; föreningen kan välja att ta med alla punkter eller tillämpa de delar som fungerar i dess egen verksamhet.
 - Punkter som kan tas med i miljöplanen är bland annat evenemang, material- och livsmedelsval, avfallssortering samt resursanvändning. För mera information, se kapitel 2-6 i denna guide.
- För att säkerställa att miljöplanen efterlevs kan en av föreningens styrelsemedlemmar utses som ansvarig för föreningens miljöpolicy. Styrelsen kan också axla ansvaret tillsammans.
- Som en del av miljöplanen bör föreningen upprätta miljöanvisningar i föreningslokalerna.
 - I föreningslokalernas miljöanvisningar kan olika miljöaspekter tas i beaktande, bland annat avfallssortering, återvinning, återanvändning och resursanvändning.
 - Miljöanvisningarna för föreningslokalerna bör vara lättillgängliga och synliga så att anvisningarna ska kunna följas i all verksamhet som ordnas i lokalen.

- Föreningen får gärna förespråka beaktandet av miljöfrågor utanför sin egen verksamhet.
- I utformningen av miljöplanen kan ni ta hjälp av ÅAS miljöplan: <https://www.studentkaren.fi/org/dok/mp/>
- Vid frågor om miljöplanen kan ni även kontakta ÅAS miljöutskott eller en ÅAS styrelsemedlem

8. SAMMANFATTNING OCH KONTAKTUPPGIFTER

Det vi strävar efter inom ÅAS är att integrera beaktningen av miljöaspekterna på ett naturligt sätt in i studentkulturen. Vi rör oss mot ett mera klimatsmart och hållbart tänkande samhälle, där dessa frågor blir allt mer centrala. Därför uppmanar vi att special föreningarna börjar med mera allvar fundera över deras konsumtionsvanor och evenmangmöjligheter. Och som sagt, att beakta miljöaspekter och hållbarhet är även ekonomiskt lönsamt.

8.1 VID FRÅGOR

Ifall det har dykt upp frågor eller ni annars stött på situationer där ni anser att ÅAS borde ingripa så kan ni få kontaktuppgifter för den nuvarande ordförande för ÅAS Miljöutskott vid: <https://www.studentkaren.fi/org/utskott/> , eller kontakta en styrelsemedlem vid ÅAS.



8.2 MERA INFO

- Åbo Akademis strategiplan för 2021-2030:
<https://www.abo.fi/om-abo-akademi/organisation-och-strategi/abo-akademis-strategi/>
- Hållbarhetsguider (för studerande) vid andra universitet:
 - <https://www.ugent.be/en/ghentuniv/principles/sustainability/greenguide.htm> (Ghent University, Belgien)
 - <https://www.tcd.ie/provost/sustainability/assets/guides/student-sustainability-guide.pdf> (Trinity College, Ireland)
 - <https://green.harvard.edu/action/student-guide> (Harvard University, USA)
 - <https://www.sustainability.upenn.edu/resources/guides-manuals/green-event-guide> (Penn University, USA)
 - <https://issuu.com/ucla-housing-sustainability/docs/uclagreenguide-july014> (UCLA, USA)



